

Aan de gemeenteraad van
de gemeente Heerenveen
T.a.v. Griffie
Crackstraat 2
8441 ES Heerenveen

Datum : 27 januari 2025
Betreft : **Lelieteeelt in Heerenveen**

Zeer geachte raadsleden,

Op 30 november jl. heeft het afdelingsbestuur van LTO Noord Heerenveen een bedrijfsbezoek voor de gemeenteraad georganiseerd bij lelieteler Edwin Nieuwenhuis te Hoornsterzwaag. Aanleiding hiervoor was dat het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen met name in de lelieteelt steeds vaker onder een vergrootglas is komen te liggen. Tijdens het bedrijfsbezoek hebben de ondernemers uitgelegd hoe verantwoord gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de praktijk er uit ziet.

Wij willen als bestuur alle aanwezige raadsleden bedanken voor hun aanwezigheid en de constructieve discussie die we met elkaar hebben kunnen voeren. Omdat dit bezoek inmiddels al enige tijd geleden is willen we middels deze brief de belangrijkste feiten en onderwerpen die ter sprake zijn gekomen nogmaals kort uiteenzetten.

Ten eerste de werkelijke hoeveelheid gewasbeschermingsmiddelen die bij de lelieteelt worden gebruikt. Het CBS houdt bij hoeveel middelen in kilogrammen per hectare gebruikt worden en daarbij staat de lelieteelt bovenaan. Het CBS maakt hierin geen onderscheid tussen chemische en biologische gewasbeschermingsmiddelen. Dit verklaart waarom uitgerekend de lelieteelt regelmatig onder de loep wordt genomen. In de teelt van lelies wordt minerale olie gebruikt als preventief middel om de virusoverdracht door luizen te voorkomen. De toepassing van deze olie in lelies wordt gezien als gewasbeschermingsmiddel, terwijl aan de andere kant het in de biologische land -en tuinbouw niet wordt gezien als gewasbeschermingsmiddel. Het CBS heeft gepubliceerd dat in de lelieteelt per hectare in 2020 114 kilogram chemische gewasbeschermingsmiddelen is gebruikt, waarvan 83 kilogram minerale olie. Bovendien heeft Nieuwenhuis aangegeven dat de hoeveelheid chemische gewasbeschermingsmiddelen per hectare op zijn bedrijf minder dan de helft is van het landelijk gemiddelde.

Ten tweede zijn er zorgen omdat in een aantal onderzoeken een verband wordt gelegd tussen gewasbeschermingsmiddelen en neurodegeneratieve aandoeningen zoals de ziekte van Parkinson. Deze zorgen nemen we serieus en juist daarom vinden we het belangrijk om ze in de Nederlandse context te plaatsen wat betreft het soort middelen en de wijze van toepassing. In Nederland is het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb)

de aangewezen beoordelingsautoriteit die bepaalt of een middel veilig kan worden toegepast. Het waarborgen van een hoog niveau van bescherming van de gezondheid van mens, dier en milieu is het uitgangspunt. Het RIVM heeft eerder het 'Onderzoek Bestrijdingsmiddelen en Omwonenden' uitgevoerd waaruit blijkt dat omwonenden inderdaad gewasbeschermingsmiddelen binnen kunnen krijgen. Dit kan het gevolg zijn van het gebruik van deze middelen in de omgeving, maar ook andere bronnen kunnen daaraan bijdragen. Van de onderzochte bestrijdingsmiddelen overschreden de gemeten gehalten in de lucht of urine echter geen risicogrenzen. RIVM en de Gezondheidsraad zien daarom géén reden om direct in te grijpen. Het vervolg 'Onderzoek Bestrijdingsmiddelen en Omwonenden 2' is reeds in 2023 gestart. In dit onderzoek wordt onder meer verder onderzoek gedaan naar de relatie tussen de ziekte van Parkinson en gewasbeschermingsmiddelen. Wij zullen dit onderzoek ook in de toekomst blijven volgen.

Ten derde worden vele maatregelen genomen om ervoor te zorgen dat het middel zo efficiënt en effectief mogelijk ingezet worden om te voorkomen dat gewasbeschermingsmiddelen in het milieu terecht komen. De belangrijkste maatregelen zijn spuiten met zeer weinig wind, het gebruik van driftreductiedoppen, teeltvrije zones langs waterwegen en spuiten met kleine hoeveelheden, zoals vastgelegd in het Besluit Activiteiten Leefomgeving (BAL) en in de gebruiksvoorschriften die het Ctgb bepaalt. Daarnaast gelden er eisen aan het gebruik van spuittechnieken: de toelating door de Technische Commissie Techniekbeoordeling (TCT) en de periodieke keuring door de Stichting Kwaliteitseisen Landbouwtechnieken (SKL). Ook willen we opmerken dat dezelfde spuitmachine gebruikt wordt voor het toedienen van bemesting. Met andere woorden, niet bij elke werkgang met de veldspuit worden gewasbeschermingsmiddelen aangebracht.

Tot slot, we begrijpen waar de zorgen over de inzet van gewasbeschermingsmiddelen bij de lelieteelt weggkomen. Wij roepen het gemeentebestuur op om zolang de leidende instanties zoals het Ctgb, het RIVM en de Gezondheidsraad geen reden zien tot het instellen van aanvullende maatregelen dit dan ook niet te doen. Verdere beperkingen of een verbod op basis van de verkeerde gronden betekent een bevestiging van verkeerde aannames en zal uiteindelijk leiden tot meer onrust, ook met betrekking tot andere teelten. Het is aan de gemeenteraad om een weloverwogen met deze zaken om te gaan. Het is aan de sector om te blijven communiceren met burgers en bestuurders.

Wij onderschrijven het belang van een goede landbouwpraktijk voor mens, dier en natuur en daar zetten wij ons elke dag voor in. Voor meer informatie en nieuws over de lelieteelt verwijzen wij naar de website www.lelieteelt.nl. Ook blijven wij als LTO Noord in de toekomst graag uw gesprekspartner rondom dit onderwerp.

Namens het bestuur LTO Noord afdeling Heerenveen,

Kees Hemminga
voorzitter